

IL TEMA DEL VINCITORE NEL LIBRO VIII DELL'ENEIDE (8.XI.2019)

VI 847-853

[Anchises loq.] «... tu regere imperio populos, Romane, memento
(hae tibi erunt artes), pacique imponere morem,
parcere subiectis et debellare superbos».

XII 936-952

[Turnus loq.] «... **vicisti** et **victum** tendere palmas
Ausonii videre; tua est Lavinia coniunx,
ulterius ne tende odiis». stetit acer in armis
Aeneas volvens oculos dextramque repressit;
et iam iamque magis cunctantem flectere sermo
cooperat, infelix umero cum apparuit alto
balteus et notis fulserunt cingula bullis
Pallantis pueri, **victum** quem *vulnere* Turnus
straverat atque umeris inimicum insigne gerebat.
ille, oculis postquam saevi monimenta doloris
exuviasque hausit, furiis accensus et ira
terribilis: «tune hinc spoliis induite meorum
eripiare mihi? Pallas te hoc *vulnere*, Pallas
immolat et poenam scelerato ex sanguine sumit».
hoc dicens ferrum adverso sub pectore condit
fervidus; ast illi solvuntur frigore membra
vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.

940

945

950

VII 25-37

Iamque rubescet radiis mare et aethere ab alto
Aurora in roseis fulgebat lutea bigis,
cum venti posuere omnisque repente resedit
flatus, et in lento luctantur marmore tonsae.
atque hic Aeneas ingentem ex aequore lucum
prospicit. hunc inter fluvio Tiberinus amoeno
verticibus rapidis et multa flavus harena
in mare prorumpit [...]
flectere iter sociis terraeque advertere proras
imperat et laetus fluvio succedit opaco.

25

30

35

VIII 49-65

[Tiberinus loq.] «haud incerta cano. nunc qua ratione quod instat
expedias **victor**, paucis (adverte) docebo.
Arcades his oris, genus a Pallante profectum,
qui regem Evandrum comites, qui signa secuti,
delegere locum et posuere in montibus urbem
Pallantis proavi de nomine Pallanteum.
hi bellum adsidue ducunt cum gente Latina;
hos castris adhibe socios et foedera iunge.
ipse ego te ripis et recto flumine ducam,
adversum remis superes subvectus ut amnem.
surge age, nate dea, primisque cadentibus astris
Iunoni fer rite preces, iramque minasque
supplicibus supera votis. mihi **victor** honorem
persolves. ego sum pleno quem flumine cernis
stringentem ripas et pingua culta secantem,
caeruleus Thybris [...].».

50

55

60

VIII 97-104

sol medium caeli concenderat igneus orbem
cum muros arcemque procul ac rara domorum
tecta vident, quae nunc Romana potentia caelo
aequavit, tum res inopes Evandrus habebat.
ocius advertunt proras urbique propinquant.
Forte die sollemnem illo rex Arcas honorem
Amphitryoniadae magno divisque ferebat
ante urbem in luco. Pallas huic filius una,
una omnes iuvenum primi pauperque senatus
tura dabant, tepidusque crux fumabat ad aras.

100

105

vv. 198-208, 219-220

huic monstro Volcanus erat pater: illius atros
ore vomens ignis magna se mole ferebat.
attulit et nobis aliquando optantibus aetas
auxilium adventumque dei. nam *maximus ulti*
tergemini nece Geryonae spoliisque superbis
Alcides aderat taurosque hac **victor** agebat
ingentis, vallemque boves amnemque tenebant.
at furiis Caci mens effera, ne quid inausum
aut intractatum scelerisve dolive fuisset,
quattuor a stabulis praestanti corpore tauros
avertit, totidem forma superante iuvencas.
Hic vero Alcidae furis exarserat atro | felle dolor: rapit arma manu etc.

200

205

vv. 704-716

Actius haec cernens arcum intendebat Apollo
desuper; omnis eo terrore Aegyptus et Indi,
omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabaei.
ipsa videbatur ventis regina vocatis
vela dare et laxos iam iamque immittere funis.
illam inter caedes pallentem morte futura
fecerat ignipotens undis et Iapyge ferri,
contra autem magno maerentem corpore Nilum
pandentemque sinus et tota veste vocantem
caeruleum in gremium latebrosaque flumina **victos**.
at Caesar, **triplici** in vectus Romana **triumpho**
moenia, dis Italis votum immortale sacrabat,
maxima ter centum totam delubra per urbem.

705

710

715